

Sygn. akt III RC 104/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Świnoujściu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Wioletta Paprotna

Protokolant: Kamila Sienkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2017 r. w Świnoujściu na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko D. K.

o zmianę orzeczenia w zakresie alimentów

I. Oddalić powództwo.

II. Zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz r.pr. R. J. kwotę 1200,00 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) plus podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej obrony z urzędu ustanowionej pozwanej.

III. Kosztami sądowymi w kwocie 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) obciąża powoda i uznaje je w całości za uiszczone.

Sygn. akt III RC 104/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 czerwca 2016 r. powód M. K. wystąpił o obniżenie alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego (...)w sprawie (...) na rzecz pozwanej D. K. w kwocie po 800zł miesięcznie do kwoty po 300zł miesięcznie. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że pozwana jest jego córką. Podniósł, iż jego sytuacja materialna uległa pogorszeniu uwagi na stan zdrowia, gdyż choruje na tzw. bezdech senny. Podał, iż prowadzi działalność gospodarczą w zakresie wykonywania usług remontowych i budowlanych, z czego osiąga dochód około 3000zł. Poności koszty najmu lokalu w kwocie 1100zł, koszty z prowadzeniem działalności około 1000zł, telefon 100zł, wyżywienie 400zł, alimenty 200zł. Wskazał, iż pozwana mieszka z matką, korzysta z Ośrodka (...) - Wychowawczego w Ś. oraz otrzymuje świadczenie socjalne. (pozew – k. 2- 4 akt).

Pozwana w odpowiedzi na pozew dnia 29 sierpnia 2016r. wniosła o oddalenie powództwa, gdyż jest niepełnosprawna, urodziła się z niedotlenieniem mózgowym, ma uszkodzone górne płaty czołowe, które odpowiadają za mowę, inteligencję i agresję. Nadto choruje na epilepsję, nadczynność tarczycy i bezdech. Podała, iż jest osobą niesamodzielną, na stałe potrzebuje opieki innych osób. Wskazała, iż pobiera rentę socjalną w kwocie 644,63 zł, zasiłek 153 zł i alimenty 500zł. (odpowiedź na pozew k. 27-28).

Na rozprawach w dniach 06 grudnia 2016r. i 23 marca 2017r. strony podtrzymały swoje stanowisko w sprawie. (protokół rozprawy – k.53, 58).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana D. K. urodziła się dnia (...), pochodzi ze związku małżeńskiego powoda K. K.. Sąd Okręgowy (...) wyrokiem z dnia 28 maja 2008r. rozwiązał związek małżeński z winy obu stron. Kosztami utrzymania wówczas małoletniej córki D. obciążył powoda w kwocie 1000zł oraz zasądził od M. K. na rzecz K. K. alimenty w kwocie 200zł.

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2009r. Sąd Rejonowy (...) zasądził od powoda na rzecz pozwanej alimenty w kwocie 800 zł miesięcznie, płatne do 15-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 15 lutego 2009r.

Dowód: odpis aktu urodzenia k. 7, wyrok rozwodowy k. 8, orzeczenie k. 11, wyrok k. 108 w aktach 30/09;

Powód M. K. w czasie ostatniego wyrokowania w przedmiocie alimentów miał 45 lat, z zawodu kierowca, mechanik. Nie był z żadnym związkiem. D. jest jego jedyną córką. Wynajmował mieszkanie za kwotę 700zł miesięcznie. Nie był zatrudniony na stałe tylko wykonywał prace dorywcze. Miał problemy zdrowotne z kolanami. W roku 2008 osiągnął dochód w kwocie 12.000zł.

Dowód: PIT k. 20-23, zeznania M. K. k. 25v-26v, 107 w aktach (...)

Pozwana D. K. w okresie wydawania poprzedniego orzeczenia w przedmiocie alimentów miała 18 lat. Z uwagi na jej stan zdrowia miała orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Uczęszczała do Specjalnego Ośrodka Szkolno- (...) w Ś.

Matka pozwanej K. K. nie miała nikogo oprócz niej na utrzymaniu. Pracowała na 7/8 etatu w biurze zarządzania nieruchomościami, gdzie zarabiała około 900zł miesięcznie oraz otrzymywała rentę socjalną na córkę z tytułu niepełnosprawności w kwocie 475zł, zasiłek pielęgnacyjny 153 zł, rodzinny 68 zł, rehabilitacyjny 80 zł. Mieszkała z córką i ponosiła koszty utrzymania mieszkania około 600zł miesięcznie. Ponosiła wydatki na córkę: na ćwiczenia u logopedy 40 zł tygodniowo, wyjazdy do S. około 100zł, na obuwie ortopedyczne ponad 500zł z czego dofinansowanie miało około 200zł, leki 100zł, środki higieny ok. 150 zł, opiekuna 200zł. Ponadto ponosiła też wydatki na córkę na wyżywienie, zakup odzieży, gier.

Dowód: umowa k. 50, decyzje k. 51-52, 57-59, rachunki k. 60-65, 66-67, 68, 69-71, zeznania K. K. k. 26 v-28 w aktach (...)

Powód ma obecnie 53 lata i mieszka w M.. Nadal pracuje, prowadzi działalność gospodarczą, prace ogólnobudowlane od 2,5 roku. Działalność jest jednoosobowa. Ponosi opłaty związane z prowadzeniem działalności na opłaty ZUS ok. 1150 zł, na odzież roboczą i pranie ok. 200 zł. Obecnie wykonuje usługi i zarabia 3000 zł miesięcznie brutto, z czego opłaca ZUS i swoje koszty utrzymania. Ma zdiagnozowany bezdech. Nie ma orzeczenia o niezdolności do pracy. Czekają na operację w S. na bezdech, która planowana jest w roku 2018. Korzysta z państwowej służby zdrowia. Zależy ziołowe leki na depresję, na które wydaje około 100 zł.

Miesięcznie ponosi wydatki na najem lokalu – kawalerki o pow. 19 m² około 1100 zł, wyżywienie około 300-400 zł, odzież kupuje rzadko, telefon 100 zł. Obecnie posiada zadłużenie w ZUS z tytułu niezapłacenia składek na kwotę około 5000 zł. Pozwany zdaje sobie sprawę, że pozwana córka potrzebuje pomocy innych osób. Powód nadal nie jest w żadnym związku. Ma zaległość u komornika z tytułu niezapłaconych alimentów i na dzień 19.08.2016r. miał zaległości: z tytułu należności głównej 60.800zł, odsetki 16.506,91 zł, (...) 13.500zł, odsetki 5.959,790 zł.

Na podstawie zeznania PIT -37 powód wykazał dochód w wysokości: za rok 2011- 29.367,20 zł, za rok 2012 – 23.640 zł, za rok 2013 – 961 zł, za lata 2014-2015r. nie miał dochodu.

Dowód: umowa najmu k.5-8, skierowanie do poradni k.9, karta informacyjna k.10-11, zaświadczenie komornika 29-30, informacja z urzędu skarbowego k. 37 b, wysłuchanie powoda - k. 54-55,

Pozwana obecnie ma 26 lat. Urodziła się z niedotlenieniem mózgowym, ma uszkodzone górne płaty czołowe, które odpowiadają za mowę, inteligencję i agresję. Nadto choruje na epilepsję, nadczynność tarczycy i bezdech. Jest osobą

niesamodzielną, na stałe potrzebuje opieki innych osób. Korzysta ze środków finansowych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ś. w postaci -zasiłku pielęgnacyjnego w kwocie 153 zł z funduszu alimentacyjnego alimenty w kwocie 500zł oraz z ZUS- u pobiera rentę socjalną w kwocie 649,63 zł. Łączna kwota świadczeń uzyskiwanych przez pozwaną wynosi 798,63 zł miesięcznie bez alimentów. Była podopieczną Ośrodka (...) w Ś. od dnia 1.09.2002r. do dnia 31.08.2011r. gdzie realizowała obowiązek szkolny na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum, który był bezpłatny i nie otrzymywała żadnych świadczeń finansowych. Pozwana nie potrafi czytać, pisać ale potrafi się podpisać. Mieszka nadal z matką. Dochodami pozwanej zarządza jej matka. Pozwana chodzi nadal do ośrodka na ul. (...) od godz. 09:00 do godz. 15:00, od poniedziałku do piątku. Pobyt w ośrodku jest bezpłatny. Jest dowożona do ośrodka transportem z ośrodka. W ośrodku ma zapewnione śniadanie, które przygotowują sami w ramach terapii. Od połowy lipca do połowy sierpnia placówka jest nieczynna oraz w długie weekendy. Obecnie placówka organizuje wyjazd na biwak do K. od dnia 19 czerwca do 22 czerwca, który będzie kosztował 500 zł. Raz w roku jeździ na biwaki z ośrodka. W zeszłym roku w K. był biwak i kosztował 380 zł. Ośrodek nie wypłaca pozwanej żadnych świadczeń finansowych. Obecnie pozwana uczęszcza na warsztaty terapii zajęciowej. Nie jest w stanie samodzielnie egzystować i potrzebuje całodobowej opieki. Powód nie utrzymuje kontaktu z pozwaną i nie pomaga w jej opiece.

Na podstawie zeznania PIT - 40A pozwana uzyskała przychód w wysokości : za rok 2010- 7.066,96zł, za rok 2011- 7.303,26 zł, za rok 2012 – 8.050,04zł, za rok 2013 – 8.347,04 zł, za rok 2014 – 8.48,74 zł, za rok 2015 – 8.814,48 zł,

Matka pozwanej obecnie ma 52 lata, bez zawodu. Od półtora roku nie pracuje, bo praca wykańczała ją psychicznie, nie miała czasu dla siebie a córka często chorowała. Z tytułu opieki nad córką dostaje od stycznia 2017r. kwotę 1400 zł. Koszty utrzymania pozwanej w ocenie jej matki zwiększyły się. Na wyżywienie przeznacza 800 zł, odzież 200zł w zależności od pory roku, środki czystości około 100 zł, koszty utrzymania mieszkania –czynsz 500zł, prąd ponad 100 zł co dwa miesiące, gaz ponad 100 zł co dwa miesiące, internet, telewizja i telefony około 150 zł. Pozwana ma telefon.

Dowód: pismo z (...) k. (...) -19B, zaświadczenie k. 31- 34, informacja z urzędu skarbowego –k. 52, zeznanie świadka K. K. k. 59-60;

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo o obniżenie alimentów, wysunięte w oparciu o przepis art. 138 k.r.o. zgodnie z którym „w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego”, okazało się nieuzasadnione. Zgodnie z treścią powyżej wskazanego przepisu możliwość dochodzenia przez strony zmiany zakresu obowiązku alimentacyjnego (tak podwyższenia, jak i obniżenia, czy też uchylecia obowiązku alimentacyjnego) uwarunkowana jest zaistnieniem zmian istotnych, to jest takich, które zmieniają ocenę przesłanek, jakimi sąd kierował się, ustalając zakres obowiązku alimentacyjnego w dacie ostatniego wyrokowania w tym przedmiocie. Z uwagi zaś na fakt, iż granice obowiązku alimentacyjnego wyznacza przepis art. 135 § 1 i 2 k.r.o. stanowiący o tym, że warunkowane są one z jednej strony zakresem usprawiedliwionych potrzeb osoby uprawnionej, a z drugiej strony możliwościami majątkowymi i zarobkowymi zobowiązanego do alimentacji, to uzasadnione w świetle art. 138 k.r.o. jest dochodzenie zmiany wysokości świadczeń alimentacyjnych (ich podwyższenia bądź obniżenia czy uchylecia), kiedy następuje zmiana chociażby jednej z wyżej wymienionych przesłanek.

Natomiast przepis art. 133 §1 kro określa przesłanki istnienia obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Wynika z ww. przepisu, że obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka trwa do czasu uzyskania przez dziecko zdolności do samodzielnego utrzymania. Jedną z przesłanek zwalniająca rodzica z obowiązku alimentacyjnego jest fakt posiadania przez dziecko dochodów, zezwalających na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Nie budzi wątpliwości, że każde dziecko musi mieć zapewnione podstawowe warunki egzystencji w postaci mieszkania, wyżywienia zapewniającego jego prawidłowy rozwój fizyczny, stosowną do wieku odzież, środki na ochronę zdrowia. Rodzic powinien dzielić się z dziećmi nawet skromnym dochodem (wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5.05 1998r. , I CKN 284/98, Lex nr 1223692). Oceny możliwości zarobkowych zobowiązanego dokonuje się nie w oparciu o pracę rzeczywiście świadczoną, lecz w oparciu o rzeczywiste możliwości jej świadczenia, w tym także potencjalną możliwość jej podjęcia. W konsekwencji, przy ustaleniu

możliwości zarobkowych zobowiązanego pod uwagę należy brać nie tylko wynagrodzenie rzeczywiście osiągnięte, lecz także środki, które uzyskiwałby przy pełnym wykorzystaniu swoich sił.

W powyższej sprawie Sąd rozważał, czy od poprzedniego ustalenia alimentów, nastąpiła przewidziana art. 138 k.r.o. istotna zmiana po którejkolwiek ze stron przemawiająca za uwzględnieniem żądania powoda.

Zdaniem Sądu od czasu, kiedy zapadł poprzedni wyrok sądowy – w dniu 29 kwietnia 2009r. Sądu Rejonowego w (...) ustalający wysokość alimentów na rzecz pozwanej alimenty w kwocie 800 zł miesięcznie, nie doszło do istotnej zmiany stosunków w zakresie wpływającym na ocenę przesłanek wymienionych w art. 135 § 1 i 2 k.r.o. – tak po stronie powoda, jak i po stronie pozwanej.

W niniejszej sprawie powód domaga się obniżenia alimentów na rzecz pełnoletniej niepełnosprawnej pozwanej, podnosząc, że jego sytuacja materialna uległa pogorszeniu z uwagi na stan zdrowia, gdyż choruje na tzw. bezdech senny. Na gruncie zebranego w sprawie dowodów sąd ustalił, iż powód prowadzi działalność gospodarczą w zakresie wykonywania usług remontowych i budowlanych, z czego jak podaje osiąga dochód około 3000zł. Ponosi koszty najmu lokalu w kwocie 1100zł, koszty prowadzenia działalności około 1000zł, telefon 100zł, wyżywienie 400zł, alimenty 200zł, leki 100zł. Czyli łącznie ponosi wydatki około 2700zł bez alimentów. Odnosząc się do jego sytuacji majątkowej w roku 2009 to pozwany także wynajmował mieszkanie tyle, że płacił 700zł miesięcznie a teraz 1100zł, nie był zatrudniony na stałe tylko wykonywał prace dorywcze. Tak więc jego sytuacja nie uległa zmianie. Zaś co do jego stanu zdrowia to stwierdzić należy, iż powód nie posiada orzeczenia o niezdolności do pracy co świadczy, iż choroba bezdech na co powołuje się powód pozwala mu pracować i osiągać dochody. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że sytuacja finansowa powoda jest przybliżona, gdy orzekano ostatnio w sprawie alimentów. Nadto powód nie wykazał aby koszty utrzymania pozwanej zmniejszyły się. Podkreślić należy, iż powód wykonuje prace remontowe, na które cały czas jest popyt i wiadomo z logicznego punktu widzenia, iż posiadane przez powoda zadłużenie u komornika powoduje, że wykonuje on prace na czarno i nie wykazuje rzeczywistych osiągniętych dochodów w obawie przed zajęciem komorniczym. Nadto powód ma większe możliwości zarobkowe, jest sam, nie opiekuje się chorą córką, której całkowicie poświęca się jej matka. Z uwagi na to, że pozwana wymaga całodobowej opieki, nie potrafi samodzielnie funkcjonować, mówić, to powód powinien nadal płacić alimenty w kwocie 800zł.

Wskazać należy, iż pozwana utrzymuje się z renty w kwocie ok. 649,63 zł netto oraz zasiłku pielęgnacyjnego w kwocie 153 zł. Łączna kwota świadczeń uzyskiwanych przez powódkę wynosi 798,63 zł miesięcznie. Biorąc pod uwagę to, że obowiązek utrzymania dziecka obciąża oboje rodziców, a ponadto zaś górną granicę obowiązku alimentacyjnego wyznaczają nie tylko usprawiedliwione potrzeby uprawnionego ale i z drugiej strony możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego, Sąd uznał, iż w powyższej sprawie brak jest podstaw do obniżenia alimentów na rzecz pozwanej. W ocenie sądu koszty utrzymania pozwanej wynoszą około 1600 zł, (w tym wyżywienie 800 zł, środki higieniczne 100 zł, odzież 200zł, rozrywka 100 zł, koszty utrzymania mieszkania 375 zł/osobę).

W przedmiotowej sprawie Sąd miał zatem obowiązek wziąć pod uwagę nie tylko czy zmieniły się usprawiedliwione potrzeby powódki od ostatniej sprawy, ale również, czy i jeśli tak, to jakie zmiany nastąpiły w sytuacji życiowej, w tym w szczególności w zakresie dochodów i stanu majątkowego pozwanego. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że sytuacja finansowa pozwanego jest w przybliżona, gdy orzekano ostatnio w sprawie alimentów.

W tych zatem realiach – w ocenie Sądu – analiza sytuacji socjalno – bytowej powoda uniemożliwiła obniżenie dotychczas zasądzonych alimentów z kwoty 800zł do kwoty 200zł.

Jednocześnie należy – jak to już powyżej wskazano – zaznaczyć, iż utrzymanie dziecka obciąża oboje rodziców, ale uwagi na to, że matka opiekuje się chorą córką, swój obowiązek realizuje poprzez utrzymywanie i wychowywanie dlatego finansowo powinien być obciążony powód w całości jej kosztami utrzymania.

Nie można tracić z pola widzenia i tej okoliczności, że część okoliczności w istocie pozostaje poza sporem. I tak, nie jest sporne, że pozwana jest dzieckiem powoda oraz że jest chora, cierpi na inne schorzenia zdrowotne, co powoduje, iż jest osobą niepełnosprawną. Nie ma sporu co do tego, że K. K. sprawuje bieżącą pieczę nad córką, mieszkają

razem i prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. W realiach niniejszej sprawy nie wykazał powód, aby pozwana dysponowała jakimkolwiek innym przynależnym jej majątkiem niż otrzymywana renta, zasiłek oraz alimenty. Dodać należy, że pozwana nie jest zdolna do podjęcia zatrudnienia, a z uwagi na stopień niepełnosprawności – zasadniczo wymaga wsparcia ze strony innych osób. Wsparcie to uzyskuje głównie dzięki matce, z którą mieszka i prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Matka kupuje jej odzież i obuwie oraz dysponuje jej środkami finansowymi.

Ustalając stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd oparł się przede wszystkim na dowodach z dokumentów zgromadzonych w toku postępowania, które uznał za w całości wiarygodne oraz na dowodzie z przesłuchania powoda, świadka.

Mając na względzie poczynione w sprawie ustalenie przytoczone powyżej, orzeczono jak w sentencji wyroku uznając, że przedstawiona przez powoda argumentacja zgłoszonego żądania o obniżenie alimentów nie zasługuje na uwzględnienie (może co najwyżej powodować utrzymywanie alimentów na dotychczasowym poziomie i ich nie podwyższanie) i co za tym idzie powództwo, jako bezzasadne, podlega w całości oddaleniu.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w myśl przepisu art. 98 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. Na koszty składa się opłata sądowa w kwocie 360zł, którą powód uiszczył. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, Sąd obciążył powoda kosztami, gdyż przegrał jako strona postępowania. Zaś z uwagi na wyznaczenie pozwanej z urzędu pełnomocnika r.pr. R. J. Sąd przyznał mu od Skarbu Państwa wynagrodzenie w kwocie 1200zł zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu z dnia 22.10.2015r. na podstawie § 2, § 4 ust. 1 i 3 oraz § 8 ust. pkt 4.